

וְחָזַר וְאָמַר אֵינִי מְשַׁלֵּם [מֵאִי] מִי אֲמַרְיִן מֵהֵרָר קֹהֲדֵר בֵּיהּ.
מכאן מוכיח ר"ת דאם אומר לחזור וטול קודם
שנשבע יכול לחזור בו ולומר אשבע ולא אשלם וצפרק יש נוחלין
(ב"ב דף קמ. ושם) דלומר עבדי נגזת
לפניך השבע וטול ושבע אינו יכול
לחזור בו לא גרס נשבע בלא וא"ו
דמשמע שבע"כ ישבע וצריש שבועת
הדיינים (שבועות דף לג. ושם ד"ה אם)
דלומר אס אומר איני נשבע פוטרין
אותו מיד לא כפרש"י שפוטרין אותו
לפי שאינו יכול לחזור בו אלא יש
לומר מסלקין אותו מצ"ד כדי שיתבטא
לחזור ולומר אשבע מיהו שזכ פישע
ר"ת בתשובה אחת דשפיר גרסינן
נשבע בלא וא"ו וישבע בע"כ והא
דלמרינן צפרק זה צורר (פטהדין דף
כד. ושם ד"ה שלח) גבי נאמן עלי אבא
ואנין מחלוקת לאחר גמר דין אבא
קודם גמר דין דברי הכל יכול לחזור
בו הכא אפילו קודם שנשבע אינו
יכול לחזור בו דכיון שקבל עליו לשלם
אם ישבע זה שנגדו הוי כמו לאחר
גמר דין והכא דקאמר מהדר קהדר
ציה לא שיוכל לחזור אלא רואה
הוא לחזור אף על פי שאינו יכול
ולא מקני ליה כפילא משום דלטרמיה
לצ"ד דלומר צמון גבי ההוא
דלפקיד כיפי וכה"ג איכא צפ"י יש
נוחלין (ב"ב דף קמ.) מדאשמיק קננהו
וכשנות לצסוף מהדר קהדר ציה
פירוש רואה לחזור ואינו יכול:

רבינו הגנאל

שלמו בני שוואל למשאל
או (ב) לבני המשאל
או שילם מחצה ולא
הספיק להשלים הנשאר
עד שבמצא הגבא או שאל
מאשה ושילם לבעלה
או שאלה האשה ושילם
בעלה או ששילם לאחד מהן
שותפין ושילם לאחד מהן
או שאילו שני שותפין
ושילם אחד מהן אלו
בולן עלו בחיקו. וקימא
לן ממון המוטל בספק
חולקין. אמר רב הונא
ומשביעין. פי' אפי' שמשלם אמר רב הונא
משביעין אותו שבעה
שאינה ברשותו חיישין
שכא עניו נתן בה
ותלמוד ארין ישראל מסייע
דגרסינן לא סוף דבר
שילם אלא כיון דאמר
הריני משלם חוששין (ב)
שכא שלא שולח בה יד.
הוא הריני נשבע ורואה
שמוגלגלין עליו שבעות
אורות חוד ואומר הריני
משלם חוששין. אמר ר'
יוסי לא חייבתו התורה
להחמיר עליו אלא להקל
עליו שאם רצה לשלם
ישלם ואם אינו רוצה
לשלם ישבע. הוי (לן)
עדים שנגבבה באונס הרה
היא דאמר ר' אלעזר
המוכר קטיוי לאחר לא
עשה כלום. ואותבין האה
דרב הונא הא דנתן
המלוה את חבירו על
המשכון ואבר ואמר לו
סלע הלויתך ושלק היה
שזה והלה אומר לא כי
אלא סלע הלויתני עליו
וסלע היה שזה פטור
וכי' הו' הסלע הוא ד'
דינרין והשלק הוא ש'
דינרין חצי סלע (א) כשאבר

וְאָמְרוּ צָנִים אֵין אִינוּ מְשַׁלְּמִין. (ב) לא הספיק לשלם עד שמת: **שָׁלְמוּ צָנִים.** והאז לא הספיק לומר הריני משלם עד שמת: **דַּעַבְד לִי נִיִּיח נִפְשָׁאִי.** פעמים רבות עשה לי קורת רוח: **שִׁילֵם לְצָנִים.** מתו הצעלים ונגנזה ואמר השומר לצנים הריני משלם או שילם מהו: **שָׁלְמוּ צָנִים לְצָנִים מֵהוּ.** דליכא שום

והזר ואמר איני משלם מאי מי אמרינן מהדר
קא הדר ביה או דלמא במלתיה קאי ודחויי
הוא דקא מרדי ליה אמר הריני משלם ומת
ואמרו בניו אין אנו משלמין מאי מי אמרינן
מהדר קא הדרי בהו או דלמא במלתא
דאבוהון קיימי ודחויי הוא דקא מרדו ליה
שלמו בניו מאי מצי אמר להו כי אקנאי
כפילא לאבוכוון דעבד לי נייח נפשאי לדידכו
לא או דלמא לא שנא שילם לבנים מאי
מצו אמרי ליה כי אקני לך (ב) אבונא כפילא
דעבדת ליה נייח נפשאי אבל אנן לדידן לא
או דלמא לא שנא שלמו בניו לבנים מאי
שילם מחצה מאי שאל שתי פרות ושילם
אחת מהן מאי שאל מן השותפין ושילם
לאחד מהן מאי שותפין ששאלו ושילם אחד
מהן מאי שאל מן האשה ושילם לבעלה מאי
אשה ששאלה ושילם בעלה מאי איתקו (ב) אמר
רב הונא במשביעין אותו שבועה שאינה
ברשותו מאי טעמא חיישין שמא עיניו נתן
בה מיתבי (א) המלוה את חבירו על המשכון
ואבר המשכון ואמר לו סלע הלויתך עליו
שקל היה שזה והלה אומר לא כי אלא סלע
הלויתני עליו סלע היה שזה פטור יסלע
הלויתך עליו שקל היה שזה והלה אומר לא
כי אלא סלע הלויתני עליו שלשה דינרים היה
שזה חייב סלע הלויתני עליו ב' היה שזה
והלה אומר לא כי אלא סלע הלויתך עליו
סלע היה שזה פטור סלע הלויתני עליו שנים
היה שזה והלה אומר לא כי אלא סלע
הלויתך עליו ה' דינרים היה שזה חייב מי
נשבע מי שהפקדון אצלו שמא ישבע זה
ויוציא הלה את הפקדון (א) אהיאי אלימא אסיפא
ותיפוק ליה דשבועה גבי מלוה היא דהא
קא מודי מוקצת הטענה אלא אמר שמואל
ארישא מאי ארישא אסיפא דרישא סלע
הלויתך עליו שקל היה שזה והלה
אומר לא כי אלא סלע הלויתני עליו
שלשה דינרין היה שזה חייב דשבועה
גבי לזה הוא ואמור רבנן לשתבע מלוה
שמא ישבע זה ויוציא הלה את הפקדון ואם
איתא

(א) גי' רש"י כפילא אבונא,
(ב) לעיל ה' א. שבועות מג,
(ג) [שם: ע"ש],
(ד) [ועיין מוס' בנא קמא
עב. ד"ה ספא ר"ן] (א) ל'ל
מכל מקום. רש"י.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ואמרו
וכי' משלמים והאב לא
הספיק:

מוסף רש"י

משביעין אותו. שומר
שכר טעון נגנזה וחיוב
עלמו צמלומין (שבועות
מג.) חיישין שמא עיניו
נתן בה. וזויל לקומה
דמיס (שם.) מי נשבע.
כמה היתה שוה, מי
שהפקדון אצלו. המלוה
(שבועות מג.) ויוציא
הלה את הפקדון. ושמא
לא דקקן זה בשומא ויפסלו
לעדומ ולשבעה (שם.)

רבינו הגנאל (המשך)

המשכון וטוען המלוה כי
הלויתך עליו ד' דינרין
והיה שזה שני דיני הריני
מחשב על ב' דינרין
דמי המשכון ונאבר מפני
שאמרו חכמים כשומר
שכר אני שמשלם הגניבה
והאבירה עכשו חייב
אתה לתת לי ב' דינר
תשלום הסלע והלה אומר
לא כי אלא ד' דינרין
הלויתני וד' היה שזה
המשכון ולא נשאר לך
אבל אם [טען] הלוה סלע
הלויתני וג' דינרין היה
לו במקצת מן התביעה
עלי דינר והמלוה אמר
לא היה שזה המשכון
אלא ב' דינר ונשאר לי
עלין ב' דינר כיון שהורה
הדינר וישבע על הדינר
האחר שבועה דאורייתא
ותנן בהדא מתני' מי נשבע
מי שהפקדון אצלו שמא
ישבע זה ויוציא הלה
את הפקדון ואינו שוה ג'
דינ' כמו שנשבע ונמצא
הלה חסור על השבועה.

הבעל דהווי הפירות שלו והריצ"ן פי' שאל מן האשה ומתה ושילם
לבעל מהו דלפילו אס מתנא לומר דשילם לצנים קנה כפילא משום
ניחותא דלצוהון אכל בעל לא חייש לניחותא דאשה וללישנא דמעכשוי
אשה אינה חסכה על בעלה וכן אשה ששאלה ומתה ושילם בעל אפי'
אם מפקיד מקני כפילא לבני נפקד משום דרמיח להו משום אצוהון
אכל לא מקני להו לבעל משום אשתו שמתה:

שְׂמָא יוֹצִיא הֵרָה הַפְּקָדוֹן. פירש רש"י ויפסלנו לעדות ולשבועה
וקשה לר"ת דכל שכן ששבע הלוה שהוא ידקדק יותר
לישבע בזמנא כדי שלא יפסלנו המלוה וכי עבדינן תקנה לרמאי וכי
אע"פ שנשבע בזמנא (א) א"כ מאי פריך צמון כי משתבע מלוה נמי לטרח ליה ולייתי והשתחא אי שזה יתור אס כן נשבע לשקר וכל
שכן שיזהר בשבועתו ונראה לרבינו תס כפירוש רבינו חננאל דנראה כמו שבועה לצטלה וגנאי הוא ליבעת היכא שהדבר מתברר
אחרי כן שהמלוה יוציא את הפקדון אכל כי רמינן לה על המלוה לא ישבע עד שידע שלא יוכל למצאה וא"ת אמאי לא חשיב הא
צפרק כל הנשבעין (שבועות דף מד: ושם ד"ה ואלו) עם הנשבעין ונוטלין דליכא למימר תנא ושייר דאלו קמני כדדייק צפ"ק דקידושין (דף
טו: ושם) גבי אלו מעניקין להם יש לומר דלא חשיב התם אלא אותם שאין יכולין ליבעת כגון גולן וחוצל דניכרים הדברים כיון שנכנס
שלים צביתו ומתקוטטו ויאל חבול שהוא חבול וכן צחוניו אינו יכול ליבעת צעה"ב שאינו יודע אס נתן חנוני לפועלים וכן שכיר שאין צעה"ב יכול
ליבעת לפי שהוא טרוד בפועליו ומהאי טעמא נמי צמוציא הולאות על נכסי אשתו אמרי' צפרק האשה שנפלו לה כו' (כתובות דף פ. ושם ד"ה
ישבע) ישבע כמה הוציא וטול דאין האשה יודעת כמה הוציא בעלה ולא חשיב לה פ' כל הנשבעים דהוי בכלל שכיר אכל הכא הלוה יכול
ליבעת דקים ליה טפי ממלוה אף שלא רלו חכמים גזירה שמא יוציא הלה כו': [ועי' מוס' כתובות פ. ד"ה ישבע ועוד שם פו: ד"ה ואלו]:

ט א מ"י פ"ח מהל'
שאלה ה' ה סגג
עשין פח טו"ח ס"י רלה:
י ב מ"י פ"ו מהל' שאלה
ופקדון ה' א סגג עשין
פח טו"ח ח"מ ס"י רלה
סעי' א וס"י זה סעי' א:
י א מ"י פ"יג מהל'
מלוה וזה ה' ד
סגג עשין ד' טו"ח ח"מ
ס"י עב סעי' ט:
יב ד מ"י ע"ס טו"ח ע"ס
סעי' י:

(א) או ששילם הפולן לבני המשאל או ששילם מחצה ולא הספיק להשלים הנשאר עד שבמצא הגבא או שאל מאשה ושילם לבעלה או שאלה האשה ושילם בעלה או ששילם לאחד מהן שותפין ושילם לאחד מהן או שאילו שני שותפין ושילם אחד מהן אלו בולן עלו בחיקו. וקימא לן ממון המוטל בספק חולקין. אמר רב הונא ומשביעין. פי' אפי' שמשלם אמר רב הונא משביעין אותו שבעה שאינה ברשותו חיישין שכא עניו נתן בה ותלמוד ארין ישראל מסייע דגרסינן לא סוף דבר שילם אלא כיון דאמר הריני משלם חוששין (ב) שכא שלא שולח בה יד. הוא הריני נשבע ורואה שמוגלגלין עליו שבעות אורות חוד ואומר הריני משלם חוששין. אמר ר' יוסי לא חייבתו התורה להחמיר עליו אלא להקל עליו שאם רצה לשלם ישלם ואם אינו רוצה לשלם ישבע. הוי (לן) עדים שנגבבה באונס הרה היא דאמר ר' אלעזר המוכר קטיוי לאחר לא עשה כלום. ואותבין האה דרב הונא הא דנתן המלוה את חבירו על המשכון ואבר ואמר לו סלע הלויתך ושלק היה שזה והלה אומר לא כי אלא סלע הלויתני עליו וסלע היה שזה פטור וכי' הו' הסלע הוא ד' דינרין והשלק הוא ש' דינרין חצי סלע (א) כשאבר